

Anemonen

Medlemsblad för
Hallsbergs Naturskyddsförening
Nr 1 2003

Vi har inte bara landskapsblommor och –svampar. Närkes landskapsinsekt är vattenmosaiksländan (*Aeshna serrata*, eller *A. osiliensis*). Du kan se färgbilder på den på Sveriges entomologiska förenings hemsida (<http://www.sef.nu>). Där kan du också beställa en fin bok om landskapsinsekterna.

Innehåll:

Kallelse till Årsmöte..... 2
Årsberättelse..... 3
Program 2003 Mittuppslaget

Mera om intressanta punkter på
programmet8—11

Du hälsas välkommen till

Årsmöte

i Hallsbergs Naturskyddsförening

måndagen 10 mars kl. 19.00

i Kantakrogen (Hallsbergs hembygdsgård)

Program:

Sedvanliga årsmötesförhandlingar

Anders Svensson

visar bilder och berättar från

Nya Zeeland

Kaffe serveras

VARMT VÄLKOMNA!

Tag gärna med intresserade vänner.

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2002

för Hallsbergs naturskyddsförening

Styrelsen framlägger härmed följande verksamhetsberättelse för år 2002.

Styrelsen har haft följande sammansättning:

Ordförande	Sture Hermansson
Vice ordf.	Tage Aronsson
Sekreterare	Arne Holmer
Kassör	Perarne Boo
Övriga ledamöter:	Annika Ahlin
	Ingemar Hallberg
	Clas Göran Larsson
	Inger Eriksson
Suppleanter:	Leif Karlsson
	Margareta Bergström

Styrelsemöten:

Styrelsen har under året haft 9 sammanträden. Vi har oftast samlats i vår lilla trevliga klubbstuga i Herrfallsäng. Under den kalla årstiden har Tage släppt in oss och undfånat oss i sin stuga i Hamra, vilket vi tackar för.

Möten, konferenser och kurser:

Tage Aronsson har under året varit vår representant i Länsförbundet med Arne Holmer som ersättare. Vid ett tillfälle var Inger Eriksson engagerad i mötet. Tage har även varit vår kontaktperson vid möten under året mellan Naturskyddsföreningen i länet och landshövdingen.

Sture Hermansson, Margareta Bergström och Arne Holmer var kretsens representanter vid Länsförbundets årsstämma den 27 april i Örebro. Vi fick först en intressant

guidning i regnvädret genom det utvidgade naturreservatet vid Oset av Mats Rosenberg. Förhandlingarna ägde sedan rum i Stadsparkens "växthusservering".

Perarne Boo har varit vår kontaktman i Studieförbundet.

Inger Eriksson var vår utsedda vid Hopajolas årsstämma. Tillsammans med Margareta Bergström deltog hon i mötet i Oxaryggens naturreservat den 21 maj.

Länsförbundets konferens på Kävesta Folkhögskola den 2 februari besöktes av Sture, Tage, Arne, och Clas Göran. Konferensen hade som tema "Kemikalerna i samhället". Vi fick bl.a. veta att SNF:s kemikaliekampanj under året ska koncentreras på bromerade flamskyddsmedel.

Den 19/1 anordnades en "Skogsträff" med skogsvårdsintresserat folk från hela Sverige i Hjalmar Bergmansalen i Stadsbiblioteket i Örebro. Tage var med och lämnade efteråt en rapport till styrelsen.

En kursdag på temat "Kalhyggesfritt skogsbruk" ordnades på Kvinnersta den 13 april. Tage och Arne deltog i den intressanta kursen, som innehöll ett teoretiskt avsnitt på förmiddagen och praktisk demonstration i skogen på eftermiddagen. Den anlitade experten var Mats Hagner, ibland betraktad som en "gossen Ruda" i svenska skogsdebatten eftersom hans idéer går på tvären mot dagens accepterade metoder vid avverkning och föryngring av skogen.

Tage deltog i och kunde rapportera från Länsstyrelsens kampanjdag ”Levande landskap” vid Hervesta gård i Västernärke.

Hallsbergs kommun ordnade den 21/1 en kurskväll om hur man kan söka olika bidrag, bl.a. från EU. Tage och Clas Göran deltog.

Skrivelser och kontakter med myndigheter:

Till Hallsbergs kommun har vi besvarat remisser om bl.a. följande frågor:

Hallsbergs kommuns Agenda 21, en skrift vi fann något svårpenetrerad. Vi gav både ros och ris, ställde frågor och lämnade olika förslag. I första hand var vi dock glada över att Hallsbergs arbete med en Agenda 21 tagit synbara steg framåt.

Kulturmiljöer i Hallsbergs kommun. Vi fann skriften mycket intressant. Sture, Arne, Tage och Annika tog del av innehållet och skrev ned en del synpunkter. Sture vidarebefordrade detta till kommunen.

Remiss om plantillstånd vid Långviken. Utifrån vår kännedom om platsen lämnade vi endast in några ord om varsamhet så att inte lokalen med den ovanliga skogsklockan skadas. Sådana växer i vägkanten just där.

Kulturmiljöer i Hallsberg, reviderad version.

Trafikplan i Hallsbergs kommun. Till Länsstyrelsen har vi besvarat remiss angående:

- *Nytt naturreservat kallat Stommens ekäng*, 1 km SO Viby kyrka.

Anemonen:

Vår föreningstidning har som vanligt utkommit med 2 nummer med Sture Hermansson som redaktör.

Studiecirkel:

Studiecirkeln Grönare skog, avslutades med en mycket intressant exkursion i skogarna sydväst om Askersund under ledning av Stefan Forsberg på Skogsvårdsstyrelsen.

Ett försök att ordna en studiecirkel om svampar måste vi tyvärr inställa, eftersom det knappast fanns någon svamp i de torra markerna.

Föreningsmöten och exkursioner:

Måndag 5 mars ÅRSMÖTE.

Förutom sedvanliga förhandlingar berättade Sven-Olov Svensson om vargar och vargforskning. Han deltar som pilot i ett projekt med övervakning av vargstammen via radiosignaler.

L. 16 mars. Ugglecafé. Vi bjöd på kaffe med tilltugg medan vi lyssnade till ugglor på band. Vi fortsatte sedan att lyssna efter ugglor i skogarna bort mot Pålsboda och ned mot Skogaholm. Kvällen avslutades med korvgrillning invid den isbelagda Tisaren. Först efter exkursionens slut hördes några ugglor. Sture lyssnade på hemvägen till en ropande kattuggla i Herrfallsäng och nere i Hjortkvarn kunde Annika lyssna till flera ropande kattugglor. Det kan nämnas att där kom det ut stora ungar ur en holk några veckor senare på värkanten. Ett 20-tal personer deltog.

L. 23 mars. Svanesång vid Tysslingen. Det var en lite råkall blåsvädersdag. Endast två deltagare.

Maximum av rastande sångsvanar hade passerat några dagar tidigare (c.4000 st). I sjön räknades under dagen 1549 vanliga sångsvanar och ett exemplar av mindre sångsvan.

L. 20 april. Studiebesök på Grimsö. En ganska stor grupp på 20 personer startade 8.30 från Hallsberg. Vid 10-tiden anlände vi till forskningsstationen. Vi fick där en två timmar lång guidad tur i omgivningarna. Vi förvisades fallor av olika slag, träffade tre älgar vid stängslet och gick runt i en intressant och pedagogiskt utformad utställningslokal.

L. 4 maj. Valle Härad på Billingens västsida. Avfärd från Konsum i Hallsberg kl.8.00. Ledare var Sture Hermansson. Nio deltagare från Hallsbergs- och Kumlakretsarna. Tyvärr blev det regnkvättar hela dagen. Det var synd att vädrets makter var emot oss, ty det var ett vackert och intressant landskap vi bekantade oss med, - en dag med nyutsprucken grönska i träden och den allra första blomningen i fågelbärs- plommon- och körsbärsträden. Flera naturreservat besöktes: Högsböla ängar, Jättadalen i branterna på Billingens västsida och ett snabbesök i Eahagen. Innan dagen var slut besöktes Hornborgasjön med sitt fina Naturrum. Vid denna tid på året fullkomligt bubblar sjön av fåglar. En gjuvhona låg och ruvade inom synhåll i en konstgjord bobale. En guide berättade att man räknat in 50 (!) svarthalsade doppingar under våren.

S. 5 maj. Vandring på Bergslagsleden med Inger Eriksson. Etapp 14. Svartå-Ramundeboda.

Ti. 28 maj Lyssnarcafé med trastsång i Herrfallsäng. Vi bjöd på grillkorv och lyssnade på valda fågellåten på band. Ifrån omgivningarna hörde vi sång av främst en flitig rödvingetrast, men även koltrast, taltrast, lövsångare, trädgårdssångare och både skogsduva och ringduva. Sedan gick vi en tur genom reservatet och lyssnade och konstaterade att det i ängen stod 138 blomax av St. Persnycklar i år, och att majvivorna i rikkärret just börjat blomma.

L. 10 aug. Ängens dag. Slätter i Broby äng. En mycket varm, vacker sommar dag. En handfull entusiaster bekämpade med lie, slätterbalk och räfsor det grova gräset i ängen. Vi konstaterade att ängen nog behövde slås två gånger om året och även efterbetas för att nå önskat resultat. Vi orkade inte slå hela det stycke vi åtagit oss. Det känns bra att skogsvårdsstyrelsen är avtalad att hugga vid där vi slutar.

M.11 nov. Föreningens medlemmar visade egna bilder. Lokal Kullängen.15 närvarande personer.

Medlemsantalet:

Senaste rapporten från rikskansliet angav 275 personer inräknat familjemedlemmar.

Ekonomi:

Beträffande ekonomin hänvisas till särskild berättelse.

Slutord:

Vi tackar medlemmarna för visat förtroende under året och önskar föreningen fortsatt framgång.

PRO- 20

Måndag
10 mars **Årsmöte.**
Anders Svensson visar bilder och berättar från Nya Zeeland.
Kantakrogen (Hallsbergs Hembygdsgård) kl. 19.00.

Lördag
15 mars **Ugglekväll** i Herrfallsäng. Kaffe och bullar serveras till
ugglelåten på band. Vi lyssnar sedan på äkta ugglelåt
någonstans.
Samling Konsum eller Herrfallsäng kl. 19.00

Lördag
5 april **Länsstämma** i Askersund.
Ring för närmare info.

Söndag
06 april Utflykt till **Igelén**.
08.00 Ledare: Bror A. Levin

Kumla arrangerar. (se sid 8)

Lördag
12 april Kursdag om **lavar** arrangeras av Länsförbundet.
Plats Stenbäcken i Kilsbergen. Ledare Lars-Erik Muhr.
Info och anmälan: Ingalill Teljå 019 -578962

Lördag
26 april **Storviltsafari.** Kronhjort, vildsvin..!! hoppas vi få se.
Samling i Herrfallsäng kl. 21.00. Ledare: Ingemar Hallberg.

Lördag
17 maj Utflykt till naturreservatet **Krontallen**.
Ledare: Åke Teljå kl. 14.00

Kumla arrangerar. (se sid 8)

Söndag
18 maj Vandring på **Bergslagsleden**. Hammarby-Digerberget.
Ledare Inger Eriksson. Samling Konsum kl. 07.00

Glöm inte att ta med matsäck när vi åker ut i skogen.
Stövlar eller kängor är bra att ha där ute.

GRAM 03

Måndag 19 maj En kväll i det nya **fågeltornet vid Vibysjön.**
Avfärd Konsum 18.30. Fågeltornet kl. 19.00

Måndag 26 maj **Trastkafé i Herrfallsäng.**
Vi bjuder på grillkorv och fågellåt på band och i verkligheten.
Herrfallsäng kl. 19.00

Söndag 15 juni **"De vilda blommornas dag"** i Herrfallsäng, kl. 10.00. Guide:
Arne Holmer

Torsdag 29 maj Utflykt till **nationalparken Djurö.**
Info och anmälan: Teljå 019-578962

Kumla arrangerar. (se sid 8)

Onsdag 30 juli **Slätter** och slätterfest vid Ekenäs
09.00

Kumla arrangerar. (se sid 8)

Lördag 2 aug. **Ängens dag.** Slätter i Broby äng.
Samling vid Konsum i Hallsberg kl. 9.00 eller i ängen kl. 9.15.

Lördag 23 aug Studiecirkel **Svamp.** Första träffen med insamling av svampar.
Samling kl. 9.00 vid Konsum

Lördag 27 sept. Utflykt till **Universeum** m.m. i Göteborg.
Närmare besked senare.

Lördag 4 oktober **Sveafallen - Lidetorpsmon.**
Samling kl. 09.00 vid Konsum

Lördag 11 oktober Kursdag om **mossor** arrangeras av Länsförbundet.
Plats Stenbäcken i Kilsbergen.
Info och anmälan: Ingalill Teljå 019-578962

Måndag 10 nov **Medlemmarnas bilder.**
Kullängen kl. 19.00.

Ta gärna med vänner och bekanta. Alla är välkomna!
Frågor? Ring Sture Hermansson 0582-135 87 eller Arne Holmer 0582-407 58

En del programpunkter är märkta Kumla.

Vi samarbetar gärna med Kumla Naturskyddsförening och en del av våra programpunkter är från deras program.

Avreseplats vid utflykter om ej annat anges: Parkeringsplatsen vid församlingshemmet, Kumla kyrka.

Kontaktpersoner: Ingalill och Åke Teljå, tel 578962

Kryptogamer

Länsförbundet bedriver en liten utbildningsserie om kryptogamer. Första kursdagen hade tema svamp och hölls 26 oktober 2002.

Lavar

Nästa kursdag är lördag 12 april och har lavar som tema.

Ledare är Lars-Erik Muhr från Karlskoga och platsen är Stenbäcken uppe i Kilsbergen.

Programmet startar med fika mellan 9.00-9.30 och slutar på samma vis kl. 16.00-16.30. Vi försöker ordna samåkning från respektive ort.

Utbildningen är kostnadsfri för SNF-medlemmar, lunch och fika ingår! (Du som inte redan är SNF-medlem betalar endast ett medlemskap.)

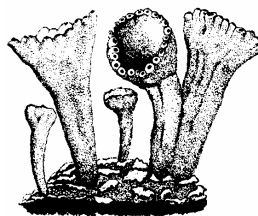
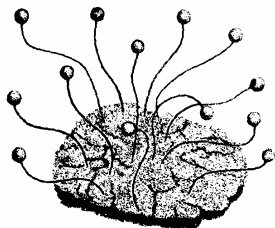
Information och anmälan: Ingalill Teljå, 019-57 89 62, eller via e-post: telja@telia.com senast 3 april!

Mossor

I höst (11 oktober) blir det en dag om mossor

Läs mer på länsförbundets hemsida:

<http://orebro.snf.se/index.htm>

Krontallen

Naturreseptatet är ett blockigt område med mossövärväxta jätblock, pelarsalar av gammeltallar, grupper av aspar med lavar och bohål och områden med fallna träd. Allt detta gör området till ett spännande utflyktsmål.

I södra delen av det sjörika Fellingsbrolandskapet utbreder sig en terrängtyp med en ovanlig blockrikedom. Denna storblockiga morän är lämningar av inlandsisen, som för cirka 10 000 år sedan lämnade stora isstycken med infrusna stenblock, att smälta i detta område. När isen sakta gled över terrängen slets stora block loss från underliggande berg. Mycket krossades till småsten och vanligt moränmaterial medan annat inlagrades i isen. När isen smälte lämnades på vissa ställen större issjok som stora öar i det annars isfria området. När dessa sk. dödismråden smälte bildades den storblockiga dödismorän.

Typiska skogsväxter

Reservatet domineras av äldre barrblandskog med inslag av björk, asp och klibbal. I norr är skogen genomgående gammal medan den i söder är yngre och flerskiktad. Skogen har präglats av ett småskaligt

bondeskogsbruk med plockhuggning. Terrängförhållandena har försvårat skogsbruket i vissa blockrika delar vilket gör att gamla träd står kvar. På marken växer mest blåbär och örnbräken medan lingon och mjölon finns på torra partier. De stora blocken kläds av mossa och stensöta och i den fuktiga mossan på marken växer tallört, knärot och linnea. I vissa delar av barrskogsbestånden förekommer rikligt med skägglavar. På aspstammar finns en mängd mossor, lavar och trädsvampar. Det är gott om kantarell, trattkantarell och svart trumpetsvamp i området.

Ett rikt djurliv

Många älgar och rådjur finns i naturreseptatet och dess omgivningar och betar hårt på lövsly av asp och rönn. Spillkråka, gröngöling, större hackspett, korsnäbb, ringduva, trädskrypare, gärdsmyg och mesar rör sig i skogen. Korpens rop och ormråkens skrik hörs ofta när de flyger över området. Den stora mängden död ved och olika tickor är goda livsmiljöer för skalbaggar.

Länsstyrelsens beskrivning

Läs om länets naturreseptat på www.t.lst.se, klicka vidare på miljö och natur samt naturreseptat.

De vilda blommornas dag

Svenska botaniska föreningen arrangerade i fjol för första gången ”de vilda blommornas dag” med guidningar i den svenska floran på olika platser.

I Hallsberg kan du gå på en visning i Herrfallsäng med Arne Holmer som guide.

Det blir guidning på flera platser i länet. Läs mera på Örebro läns botaniska sälls-kaps sida: hem.passagen.se/ah6722/rubriken.htm

Djurö

Sevärdheter: Den obrutna horisontlinjen, det rika fågellivet och öns dovhjortar. **Areal:** 2 400 ha.

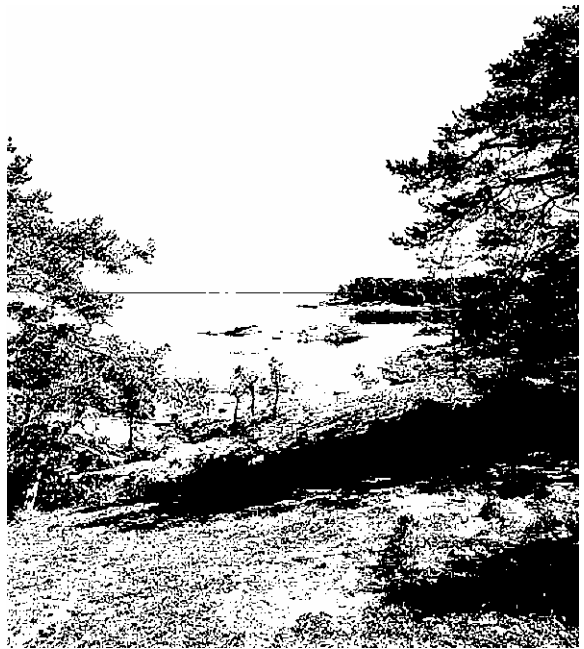
Inrättad: 1991. **Läge:** Mitt i sjön Vänern i Västra Götalands län.

Färdtips: Djurö kan bara besökas med egen eller hyrd båt. Skärgården är lätt att angöra från norr och väster men inte på den grunda östsidan. På öst- och sydsidan finns skyddsområden för fågellivet med tillträdesförbud från 1 april till 31 juli. Flera goda naturhamnar finns i området. Mest välkänd och utnyttjad är Malbergshamn på Djurös nordsida. Här finns även informationstavlor. Runt ön kan besökaren följa en markerad stig.

Få skärgårdar i Sverige är mer avlägsna och isolerade än Djuröarkipelagen. Ändå ligger den i inlandet, mitt i Sveriges största sjö Vänern. För att komma dit måste man färdas minst åtta kilometer över öppet vatten. Djuröarkipelagen består av ett 30-tal öar. Öster om ögruppen är vattnen förrädiska med grynnor och bränningar. Jordtäcket på öarna är tunt och berggrunden

Djurö kan bara nås med båt. Passa på och följ med den 29 juni.

sätter därför sin prägel på naturen. På en av öarna, Gisslan, innehåller berggrunden kalksten, och därför är växtligheten på denna ö mycket frodigare. Djurö har varit bebodd sedan 1500-talet. Som mest bodde tre familjer på ön, som försörjde sig på fiske och jordbruk. Numera finns ingen bofast befolkning, t.o.m. Djurös fyrstation är obemannad. Djurö har fortfarande kvar en stam med dovhjortar, en rest av att ön en gång var jakt- och djurpark med inplanterad hjort, hare, ripa och fasan. På ön finns även en jaktvilla. Fågellivet är mycket rikt, med havshäckande fiskgjusar, lärkfalk, strandskata och havstrut.

Läs om våra nationalparker på naturvårdsverkets hemsida www.naturvardsverket.se Klicka vidare på natur & naturvård samt nationalparker

I höst...

I höst finns det flera spännande aktiviteter att välja på

Ängens dag

Du kommer väl med till Broby äng på Ängens dag..

Vi slår ängen och ser hur den har utvecklats efter 10 år som reservat.

Studiecirkel om svamp

Sällan har svampsäsongen torkat in som förra året. Inte en droppe regn i augusti förrän kl. halv tre på eftermiddagen den 31 aug. Då kom en liten skur, men det var redan för sent och svampsäsongen var förlorad.

Vi gör ett nytt försök med en svampstudiecirkel i år, med start 23 augusti.

Universeum i Göteborg

Ett nytt stort "naturmuseum"

Här har man haft pigghajfödsel i akvariet.

Här kan man se världens mest hotade huggorm, Latifis huggorm m.m.

Följ med till Göteborg den 27 september.

Sveafallen och Lidetorpsmon

Sveafallen vid Degerfors med sina flyttblock och jättegropar. Är det ett resultat av ett stort vattenfall när Närke var täckt av hav, eller är det ett resultat av kraften i isälvarna under slutet av istiden eller...

Gör din egen tolkning eller nöj dig med att uppleva naturens storhet.

Vi hoppas på en fin höstdag den 4 oktober.

B föreningspost

Avsändare:

Hallsbergs Naturskyddsförening

Soldatvägen 11

694 30 Hallsberg

Kontaktpersoner:

Sture Hermansson 0582-135 87

Arne Holmer 0582-407 58

Hemsida: <http://www.hallsberg.snf.se>

